Eduskunnan ympäristövaliokunta
Asiantuntijakuuleminen 6.6.2017

Maa- ja metsätalousministeriö
Kalatalousneuvos Risto Lampinen

ICES:n tieteelliset suositukset Itämeren kalakantojen TAC:sta vuodelle 2018

Tausta
Kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICESin suositukset vuoden 2018 TAC:ista (suurin sallittu saalis) Itämeren kalakannoille muodostavat perustan komission ehdotukselle vuoden 2018 kalastusmahdollisuuksista Itämerellä. Suomen ennakkovaikuttamista varten BALTFISH:ssa (Itämeren EU-jäsenvaltioiden alueellinen kalatalousfoorumi) ja neuvostossa sekä komission suuntaan on tarpeen muodostaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kanta Suomelle keskeisten kalakantojen TAC:sta. Maa- ja metsätalousministeriö on valmistellut 31.5.2017 julkaistujen Itämerta koskevien ICESin suositusten pohjalta E-kirjeen eduskunnan oikea-aikaiseksi informoimiseksi. E-kirjeestä käytiin EU17-jaostossa 1.6.2017 vilkas keskustelu ja se hyväksyttiin yksimielisesti.

BALTFISH keskustelee alustavasti ICESin suosituksista 29.6.2017 järjestettävässä kokouksessa (alun perin kokous oli ajoitettu maatalous- ja kalastusneuvoston 12.6. yhteyteen). Komissio antaa ehdotuksensa elo-syyskuun vaihteessa. BALTFISH pyrkii edellisten vuosien tapaan saavuttamaan Itämeren EU-jäsenmaiden yhteisen näkemyksen mahdollisimman monen kalakannan osalta ennen lokakuun neuvostoa, jossa Itämeren kalastusmahdollisuudet vuodeksi 2018 hyväksytään. Itämeren kalastusmahdollisuuksista neuvotellaan ja ne hyväksytään yhtenä kokonaisuutena.

ICESin Itämeren kalakantakohtaiset suositukset vuodeksi 2018 on selostettu olennaiselta osin E-kirjeessä. Seuraavassa olennaisimmat asiat BALTFISHin ja neuvoston käsittelyyn sekä komission ehdotukseen liittyen.

Jatkokäsittelyssä ja lokakuun neuvostossa keskeiset kysymykset ja Suomen kannat niihin

Suomen lähtökohtana on Itämeren vuoden 2018 kalastusmahdollisuuksien vahvistaminen siten, että kalakantojen kestävän enimmäistuoton (Maximum Sustainable Yield, MSY) taso saavutettaisiin mahdollisimman pian ja viimeistään vuoteen 2020 mennessä. Kalastusmahdollisuuksien vahvistamisen tulee perustua MSY kalastuskuolevuuden vaihteluväleihin Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantojen monivuotiseen hoitosuunnitelmaan (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139) tai kyseisiä kalakantoja koskeviin ICES:n uusimpiin tieteellisiin neuvoihin.

Pohjanlahden silakka
Taloudellisesti tärkeimmän kalakantamme eli Pohjanlahden silakan osalta monivuotisessa hoitosuunnitelmassa (asetus 2016/1139, liite I) määriteltyä kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluväliä (0,11–0,15) ei voida käyttää, koska ICES on antanut siitä merkittävästi poikkeavan neuvon Selkämeren ja Perämeren yhteisestä uudesta MSY-vaihteluvälistä (0,15-0,21) ja on perustanut TAC suosituksensa kyseiseen vaihteluväliin.

Valtioneuvosto katsoo, että kuusi vuotta ennätystasolla jatkunut kalastus on saattanut harventaa Pohjanlahden silakkakantaa. Kutukanta on kuitenkin vielä vahva, eikä valtioneuvosto näe tarpeelliseksi vähentää kalastusta em. kalastuskuolevuuden vaihteluvälin ylärajan (0,21) mukaisesti (-32%). Sen sijaan valtioneuvoston esittää TAC:n vahvistamista ICES:n uusimman tieteellisen neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-pistearvon 0,21 (uusi Fmsy vaihteluväli on 0,15 – 0,21) suuntaisesti

kalastuskuolevuuden varovaisuustasolle (Fpa 0,23) siten, että TAC olisi 103 591 tonnia, joka olisi n. 27 %:n pienennys kuluvan vuoden TAC:iin (140 998 tonnia) verrattuna. Koska tältä vuodelta on todennäköisesti siirtymässä silakkaa kalastettavaksi ensi vuodelle noin 12 miljoonaa kiloa, todellinen vähennystarve ensi vuoden kalastuksen tasossa olisi siten kymmenen prosentin luokkaa.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohi

ICES:n neuvon tietojen mukaisesti viime vuosien tapaan (ottamalla huomioon hylkeiden vahingoittamat lohet, arvioitu raportoimaton ja väärinraportoitu saalis ja Venäjän osuus) laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 79 854 lohta, joka merkitsisi n. 17 prosentin pienennystä kuluvan vuoden TAC:iin. Parhaillaan valmisteltavana olevan Itämeren lohen monivuotisen hoitosuunnitelman lähtökohtana on kalastuskuolevuuden asettaminen tasolle 0,1. Tämän lähtökohdan perusteella samankaltaisen laskutoimituksen perusteella päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 95 746 lohta, joka vastaisi tasoltaan kuluvan vuoden TAC:in tasoa (95 928 lohta).

Valtioneuvosto esittää TAC:n pienentämistä tieteellisen neuvon mukaisen laskelman suuntaisesti. Ottaen huomioon hoitosuunnitelman lähtökohtana olevan kalastuskuolevuuden arvon 0,1 valtioneuvosto esittää, että Suomi voi, mikäli se on edellytys hyväksyttävän kokonaisratkaisun saavuttamiselle, hyväksyä kuitenkin ratkaisun, jossa TAC pidetään nykytasollaan. Myös neuvottelutilanne TAC:n pienentämiseksi tullee olemaan erittäin vaativa.

Tieteellisen neuvon osoittama tarve pienentää TAC:ia johtuu merkittävältä osin arvioidusta Puolan väärinraportoidusta saaliista. Tilanne on kestämätön muiden kuin Puolan kalastajien kannalta, joten Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot jo kuluvasta kalastuskaudesta alkaen valvovat tehostetusti, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta. Valvonnalla tulee estää laittoman kalastuksen harjoittaminen ja jos sellaista todennetaan, se on viipymättä ja kokonaan eliminoitava. Kuten turskankin osalta Suomi katsoo, että kaikki lohen kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Suomenlahden lohi

Valtioneuvosto esittää Suomenlahden lohen TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti. ICES:n neuvon tietojen mukaisesti viime vuosien tapaan (ottamalla huomioon hylkeiden vahingoittamat lohet, arvioitu raportoimaton ja väärinraportoitu saalis ja Venäjän osuus) laskemalla päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi 8 670 lohta, joka merkitsisi n. 17 prosentin pienennystä kuluvan vuoden TAC:iin (10 485).

Viro on nostanut esiin tarpeensa pitää Suomenlahden lohen TAC:n ennallaan. Tämä kysymys tullee olemaan myös syksyllä EU:n puheenjohtajamaana toimivan Viron prioriteetti neuvotteluissa. Neuvotteluihin varautumiseksi valtioneuvosto ehdottaa, että Suomi voi, mikäli se on edellytys hyväksyttävän kokonaisratkaisun saavuttamiselle, hyväksyä Viron tavoitteen pitää TAC nykytasollaan. Valtioneuvosto esittää lisäksi viimevuotiseen tapaan, että tulisi pyrkiä siihen, että kalastus kohdistuu istutettuihin lohiin.

Turskakannat

Heikossa kunnossa olevia turskakantojen TAC:ien asettaminen on oletettavasti jälleen neuvoston vaikein asia erityisesti Tanskan ja Saksan näkökulmasta. Itäisen turskakannan tilaa ei ole voitu analysoida tarkasti eikä ICES ole voinut suositella kalastuskuolevuuden vaihteluväliä kannalle. Valtioneuvosto esittää TAC:in olennaista pienentämistä ICES:n neuvon mukaisesti.

Valtioneuvosto esittää läntisen turskakannan TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisen kalastuskuolevuuden MSY-vaihteluvälin (soveltuva alempi vaihteluväli 0,15 – 0,26) mukaisesti, mikä merkitsisi olennaista pienennystä TAC:iin. Kuten viime vuonnakin Suomi katsoo, että läntiseen turskakantaan kohdistuva kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Kilohaili

Valtioneuvosto esittää TAC:n vahvistamista hoitosuunnitelmassa määritellyn kalastuskuolevuuden MSY-pistearvon 0,26 (vaihteluväli on 0,19 – 0,27) mukaisesti siten, että EU:n TAC olisi 262 310 tonnia. EU:n TAC suurenisi siten n. 0,5 % kuluvaan vuoden TAC:iin (260 993 tonnia) verrattuna.

Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC

Valtioneuvosto esittää TAC:n vahvistamista hoitosuunnitelman MSY pistearvon 0,22 (Fmsy vaihteluväli on 0,16 – 0,28) mukaisesti siten, että EU:n TAC olisi noin 237 300 tonnia, mikä merkitsisi n. 24 % nousua kuluvaan vuoden TAC:iin (191 129 tonnia).

Muut kalakannat

Riianlahden silakkakannan ja läntisen silakkakannan osalta valtioneuvosto esittää TAC:n vahvistamista hoitosuunnitelman kalastuskuolevuuden MSY vaihteluvälin mukaisesti.

Muuta

Suomi nostaa sopivissa asiayhteyksissä esiin Itämeren lohikantojen sekakantakalastukseen liittyvät ongelmat.